

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TENO- JA NÄÄTÄMÖJOEN KALASTUKSENVALVONTA KÄYTÄNNÖT JA KOKEMUKSET

LAPIN KALATALOUSALUEPÄIVÄT 13. - 14.11.2025

TENON LUPATULOJEN KEHITYS v. 2018 – 2025

SUOMEN OSUUS EUROINA

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
621 850,00	550 867,00	523 352,00	32 110,00	30 175,00	39 765,00	42 580,00	55 570,00

MITÄ VALVOTAAN

- Suomen ja Norjan väliset kalastussopimukset ja niiden perusteella annetut kalastussäännöt
- Kansallinen lainsäädäntö mm. kalastuslaki ja asetus
- Poikkeuslupien ehtoja (perinnepyynti, kyttyräpoikkeukset parittomina vuosina)
- Yhteistyö norjalaisten kanssa (Norjan alue, havannoidaan ja tarvittaessa ilmoitukset)
- Rahoitus valvontaan tulee MMM:n erityismäärärahojen kautta ja perustuu valtioiden väliseen sopimukseen

KALASTAJARYHMÄT, KALASTUSSÄÄNTÖ 3 §

Rajajokiosuuden kalastajaryhmät Suomessa. Kalastusluvan ostamiseen oikeutetut jaetaan seuraaviin ryhmiin:

- 1) Tenojoen vesistön jokilaaksoissa vakinaisesti asuva** kalastuslain (379/2015) 4 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu kalastusoikeuden haltija;
- 2) muualla kuin Tenojoen vesistön jokilaaksoissa vakinaisesti asuva** kalastuslain 4 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu kalastusoikeuden haltija;
- 3) Tenojoen vesistön jokilaaksoissa vakinaisesti asuva henkilö;**
- 4) Muualla kuin Tenojoen vesistön jokilaaksoissa vakinaisesti asuva** henkilö, joka ei ole kalastuslain 4 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu kalastusoikeuden haltija

KALASTUSLUVAT, KALASTUSSÄÄNTÖ 7 §

7§: Kalastuslupaluokat Sopimuksen 10 artiklassa tarkoitetut rajajokiosuudella kalastamiseen tarvittavat kalastusluvut jaotellaan seuraavasti: **1) Yleinen paikkakuntalaislupa** oikeuttaa kalastukseen kaikilla tässä säännössä sallituilla pyyntimuodoilla jäljempänä säädetyin rajoituksin sekä kalastusoikeuden kansallisesti määräytyvän laajuuden rajoissa. Yleisen paikkakuntalaisluvan ostamiseen ovat oikeutettuja Suomessa edellä 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut kalastusoikeuden haltijat sekä Norjassa 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut kalastusoikeuden haltijat. Yleinen paikkakuntalaislupa on voimassa kalastuskauden. **2) Paikkakuntalaisen vapakalastuslupa** oikeuttaa kalastukseen vavalla ja vieheellä rannalta sekä veneestä jäljempänä säädetyin rajoituksin. Paikkakuntalaisen vapakalastusluvan ostamiseen ovat oikeutettuja Suomessa 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut henkilöt sekä Norjassa 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut kalastusoikeuden haltijat. Paikkakuntalaisen vapakalastuslupa on voimassa kalastuskauden. **3) Venekalastuslupa oikeuttaa** kalastukseen vavalla ja vieheellä veneestä jäljempänä säädetyin ehdoin ja rajoituksin. **4) Rantakalastuslupa** oikeuttaa kalastukseen vavalla ja vieheellä rannalta jäljempänä säädetyin ehdoin ja rajoituksin. **5) Muiden lajien kalastuslupa** oikeuttaa kalastamaan 10 §:ssä säädetyin ehdoin ja rajoituksin. Kyseisellä kalastusluvalla ei saa kalastaa lohta tai merinieriää.

KALASTUSSÄÄNTÖ 10 §

10§: Muiden lajien kuin lohen ja merinieriän kalastuksessa sallitut pyyntivälineet Muiden lajien kuin lohen ja merinieriän kalastuksessa sallittuja pyyntivälineitä ovat: **1) seisova verkko**; 2) kulkutusverkko ja seisova verkko 35 §:n mukaisessa kohdennetussa kyttyrälohen pyynnissä; **3) vapa ja viehe**, kalastus on **sallittu uistimella tai korkeintaan luokan #6 perhokalastusvälineitä käyttäen. Perukkeen pään maksimipaksuus on 0,25 mm ja koukun maksimikoko 8.** Vieheessä saa olla korkeintaan yksi kolmihaarakoukku tai korkeintaan kolme yksihaaraista koukkua; 4) vapa ja viehe 35 §:n mukaisessa kohdennetussa kyttyrälohen pyynnissä; 5) katiska; 6) nuotta Inarijoen järvilaajentumissa Matinkönkään yläpuolella.

JATKUU KALASTUSSÄÄNTÖ 10 §

Oikeus käyttää 1 momentissa tarkoitettuja pyydyksiä on 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yleisen paikkakuntalaisluvan haltijoilla. Ja 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu **paikkakuntalaisen vapakalastuslupa** oikeuttaa kalastamaan vavalla ja vieheellä 1 momentin 3 ja 4 kohdan mukaisesti. Kun taas 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu **muiden lajien kalastuslupa** oikeuttaa kalastamaan yhdellä vavalla korkeintaan **luokan #6 perhokalastusvälineitä** käyttäen. **Perukkeen pään maksimipaksuus on 0,25 mm ja koukun maksimikoko 8.** Perhosiiman on oltava kelluva ja käytössä saa olla korkeintaan yksi 1-haarainen koukku. Oikeus käyttää 1 momentin 4 kohdan mukaisesti vapaa ja viehettä kyttyrälohen kohdennetussa pyynnissä on 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä. **Alle 16-vuotiaat saavat kalastaa perholla ja koholla.** Muut kuin edellä mainitut pyydykset ja kalastustavat, **mukaan lukien harrilauta, ovat kiellettyjä.** Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa tarkempia määräyksiä kalastusvälineistä. Toisen osapuolen viranomaisille on ilmoitettava tällaisista tarkemmista määräyksistä.

VUOSITTAISET NEUVOTTELUT KALASTUSSÄÄNNÖISTÄ (sopimuksen 6 ja 7 artikla)

- Suomen ja Norjan on sovittava muutoksista yhteisymmärryksessä, muutoin muutoksia sääntöön ei tehdä
- Neuvottelut olleet haastavia
- Erilaiset näkemykset mm. matkailijoiden kyttyrälohen pyyntitavoista ja muun kalan pyyntivälineistä. esim. perhon ja vapojen koko ja kuulapääperhon käyttö
- Norjalaisille ei ole sopinut, että matkailija saisi käyttää kyttyrälohen pyynnissä uistinta, edes rajatuilla alueilla
- Samaan aikaan Norja sulkee poikkipadolla koko joen, joka toinen vuosi

PERINNE- JA KYTTYRÄNPYYNNIN POIKKEUSLUVAT

- Luvat myönnetään kalastussäännön 35 § ja 40 §:n mukaisesti
- Ns. perinnepyyntiin (esim. pato, seisova verkko) voidaan myöntää lupia, jos lohikannan tila sen sallii. Saa ottaa ELY:n antamien lupaehtojen mukaisesti rajallisen määrän Atlantin lohia
- Kyttyränpyyntiin myönnetään lupia parittomina vuosina. Kaikki sivusaaliiksi tulleet Atlantin lohet on vapautettava. Pyynti tehtävä alueilla, joissa esiintyy kyttärälohia. Pyynti lopetettava välittömästi, jos Atlantin lohia alkaa esiintymään saaliissa.

KÄYTÄNNÖN VALVONTATYÖ

- Tenolla meillä on neljä valvojaa (Jorma Harlin, Juha Valle, Niilo Länsman ja Jouni Högman. Näätämöjoella kaksi (Jari Korjus ja Vesa Orassalo, varalla Ari Kosunen)
- Valvontaa tehdään pareittain (mm. työturvallisuusasia)
- Valvonnan pääpaino on poikkeuslupapyyntien ja Atlantin lohen rauhoituksen valvonnassa sekä kalastussääntöjen noudattamisessa
- Rikkeisiin puututaan aina ja tarvittaessa ilmoitukset tehdään poliisille, joka päättää jatkotoimista
- Pienistä rikkomuksista huomautukset

KÄYTÄNNÖN VALVONTATYÖ

- Jos Norjan puolella havaitaan rikkeitä, niin ne dokumentoidaan ja ilmoitetaan norjan viranomaisille.
- Esim. viime kesänä ELY:n myöntämällä kyttyrälohen poikkeusluvalla kalastettiin Norjan puolella
- Rauhoitetun Atlantin lohen pyyntiä on havaittu muutaman kerran, pitävän näytön saaminen on usein hankalaa. Syyttäjä ratkaisee, miten asia etenee
- Yhteispartiointia tehdään norjalaisten kanssa noin 10-15 kertaa kesän aikana
- Tenon kalatalousalueen kanssa tehdään yhteistyötä sivuvesien valvonnassa
- Pelkästään lupatarkastuksia tehtiin parhaina vuosina yli 800 kpl:ta. nykyisellään noin 150 kpl:ta. Valvonnan määrää ei ole kuitenkaan tämän takia vähennetty

Juha Valle ja drone

KALUSTO

- Tenojoella on käytössä kolme isoa jokivenettä ja niissä 25 hv jettimoottorit. Lisäksi pienempää venekalustoa. Yksi drooni. Turvallisuuksvälineet, kiikareita, kaukoputki ym.
- Näätämöjoella kaksi mönkijää (neli – ja kuusipyöräiset Can-Amit). Drooni, radiopuhelimet. Veneitä jokivarressa kolme kappaletta ja niihin moottorit. Iijärveltä operoidaan MH:n kalustolla. Lisäksi turvallisuuksvälineet ym.

Kare Koivisto

KIITOS! (kuvassa Aslak Pieski ja kyttyröitä)

